

Editorial

Vláda je pro zařazení letectví do obchodu s emisemi

Vláda schválila novelu zákona o emisním obchodování, která má začlenit leteckou dopravu do systému obchodování s emisními povolenkami skleníkových plynů. „Od roku 2012 budou do evropského systému obchodování s emisními povolenkami zařazeni všichni letectví provozovatelé, jejichž letadla přistávají nebo odlétají z letišť na území Evropské unie,“ informoval ministr Jan Dusík. Dopravci již dříve uvedli, že to povede ke zvýšení nákladů. Normu nyní čeká schválení sněmovnou, Senátem a podpisem prezidenta.

Hlavním účelem novely zákona je stabilizace emisí z letecké dopravy na úrovni průměru emisí roku 2004 až 2006. Emise z letectví zatím státy EU neregulují. Od roku 1990 do 2004 vzrostly v zemích EU o 87 %. Na celkových emisích CO₂ z lidské činnosti v EU se letectví podílí 3 %.

V posledních letech ale letecká doprava prudce stoupla a je jedním z nejrychleji rostoucích zdrojů emisí skleníkových plynů.

Návrh počítá s tím, že v roce 2012 budou most letectví provozovatelé získat povolenky na 97 % emisí průměrně vypuštěných za rok mezi lety 2004 a 2006. Mezi lety 2013 a 2020 bude množství povolenek sníženo na 95 %. V obou obdobích budou most provozovatelé požádat o přidělení 85 % povolenek zdarma a v obou obdobích se bude konat dražba povolenek ve výši 15 % z historických emisí.

Náklady na dokoupení dalších povolenek nelze podle ministerstva předem spočítat. „Bude

záležet především na jednotlivých leteckých společnostech, jak se nové situaci přizpůsobí a jaké budou jejich emise za referenční rok, na jejichž základě Evropská komise stanoví referenční hodnotu. Bez provedení změn a při zachování současného provozu by provozovatelé letadel byli nuceni dokoupit přibližně třetinu celkového množství jim přidělených povolenek,“ uvádí zpráva.

„Letečtí provozovatelé mohou své emise snížit například restrukturalizací letového par-

ku a zefektivněním letového provozu, tzn. především zajistit, aby letadla odlétala vytíženější,“ dodal Dusík.

Pro nové provozovatele a společnosti, jejichž meziroční nárůst přepravených tunokilometrů je vyšší než 18 %, bude vyčleněna rezerva 3 % z historických emisí. Do systému nebudou spadat

některé lety, například vládní, vojenské, záchranné, cvičné a výzkumné.

Peníze za vydražené povolenky budou příjmem Státního fondu životního prostředí a tyto příjmy budou použity na podporu výzkumu, vývoje, výroby a zavádění vhodných technologií vědeckotechnického rozvoje v oblasti snižování emisí skleníkových plynů z dopravy, zejména civilního letectví.

Dodržování zákona bude kontrolovat Česká inspekce životního prostředí. V případě nesplnění povinnosti provozovat činnost v oblasti letectví za stanovených podmínek bude most uložit pokutu až do 5 milionů korun.

MZe spustilo kampaň propagující regionální potraviny

Ministerstvo zemědělství spustilo informační kampaň, jejímž cílem je zvýšit zájem lidí o regionální potraviny. Kampaň má spotřebitele povzbudit k nakupování místních potravinářských produktů tak, jak je to běžné například v západní Evropě. Rozpočet propagační akce uveřejněné na stránkách celostátních deníků a internetových serverů je 5,6 milionu korun, uvedlo ministerstvo. „Aby se kupující lépe orientovali, je vytvořena značka ‚regionální potravina‘, jež je značkou původu, kterou budou moci výrobci a prodejci v budoucnu umisťovat na regionální výrobky,“ řekl k projektu, který má podpořit místní potravináře a zemědělce, mluvčí ministerstva Petr Vorlíček. O programu, který by sjednotil pravidla pro výběr a označování kvalitních regionálních potravin, podobně jak je to u celorepublikové Klas, hovoří potravináři i zemědělci již delší dobu. Podle informací, které má ČTK k dispozici, by jeho spuštění mělo být otázkou několika měsíců. Podle mluvčí potravinářské komory Dany Večeřové by projekt označovaný také jako „regionální Klasa“ mohl odstartovat v březnu.

ODPADY

od ledna v nové podobě

Odpady jsou jediný odborný měsíčník v kategorii B2B pro nakládání s odpady a životní prostředí na českém trhu. Časopis přináší nepostradatelné informace zejména pro specialisty v odpadovém hospodářství a ve veřejné správě.

Od roku 2010 vychází v nové grafické úpravě, barevnější a s bohatším obsahem. Mezi novými tématy najdete například: Kauzy – aktuální – rozhovory / Zkušenosti z podnikové praxe / Legislativa podrobně / Katalog odpadů – každý měsíční informace o jedné skupině odpadů.

Nezapomeňte si prodloužit předplatné na rok 2010 a doporučte časopis Odpady kolegům nebo obchodním partnerům. Můžete jim připomenout, že předplatitelé získávají navíc:

- zdarma přístup i k uzavřeným dokumentům na webu a do elektronického archivu,
- zaslání elektronického zpravodaje ve formátu PDF každých 14 dní zdarma,
- výhody věrnostního programu Benefitklubu Economia.

Více informací získáte na adrese

www.odpady.ihned.cz

nebo napište na e-mail:

marketing.dot@economia.cz

economia
OBSAH ROZHODUJE

Školení pro odpadáře

inisoft
software pro odpady,
obaly a ekologii

Pro všechny zájemce pořádá letos společnost INISOFT, s.r.o., sérii školení na aktuální témata. V Olomouci proběhne 13. 1. seminář „Aktuální změny v legislativě odpadového hospodářství v roce 2010“, 14. 1. rovněž v Olomouci seminář „Nejčastější chyby v ročních hlášeních, elektronická podoba hlášení“.

Další dva semináře budou v březnu: seminář „Jak doložit plnění POH po skončení pětileté lhůty jeho platnosti“ se koná v Praze 2. 3. a v Olomouci 9. 3., seminář „Základní popis odpadu“ pořádá INISOFT v Praze 3. 3. a v Olomouci 10. 3.

Více informací najdete na www.inisoft.cz.

Odpady

Po Vánocích se vyřadí 3000 tun elektrozařízení

Češi po Vánocích vyřadí z provozu přes 3000 tun starých elektrozařízení. Odhaduje to kolektivní systém Asekol, který má na starost sběr části vysloužilých elektrospotřebičů. „Sběr elektroodpadu v lednu dlouhodobě roste. V lednu 2008 se v ČR sebralo 1500 tun, v roce 2009 to bude více než dvojnásobek,“ sdělila manažerka komunikace Asekol Hana Ansorgová. Odhad Ansorgová zdůvodnila tím, že před Vánoci i po Novém roce výrazně vzroste zejména prodej notebooků a televizí, mobilních telefonů, hudebních přehrávačů a elektrických hraček, přičemž nákup těchto výrobků bude většinou znamenat vyřazení jejich předchůdců. Poptávku po spotřební elektronice navíc zvýší nižší ceny tohoto zboží.

Vyšší míra recyklace souvisí i s tím, že Češi mají nyní mnohem více příležitostí, jak se elek-

troodpadu ekologicky zbavit. Kromě tradiční sítě sběrných dvorů, mobilních svozů a prodejen elektro byla rozšířena zejména síť nádob na drobná elektrozařízení. „Lidé mohou nosit elektroodpad na více než 10 tisíc sběrných míst, což je pětikrát více než např. v Rakousku. Více než 4000 z nich jsou zaměřena na drobná elektrozařízení, jako jsou například mobilní telefony, MP3 přehrávače nebo elektronické hračky,“ podotkla Ansorgová. ČR loni splnila svůj závazek daný EU, že do konce roku vybere minimálně 4 kg vysloužilých domácích elektrospotřebičů na obyvatele a rok. Kolektivní systému odhadují, že letos v přepočtu na jednu osobu vyberou přes 5 kg elektroodpadu. Sběr a likvidaci elektroodpadu mají na starosti kolektivní systémy Asekol, Elektrowin, Retela, Ekolamp, OFO-recykling a Rema.

REMA Systém: K elektroodpadu přibudou baterie

Prostřednictvím nově založené společnosti REMA Battery, s.r.o., rozšíří kolektivní systém REMA Systém svůj záběr. Kromě elektroodpadu bude zpětně odebírat i všechny typy použitých baterií, od např. malých baterií běžné spotřeby (přenosných) přes akumulátory po automobilové či průmyslové baterie. „Reagujeme na novelu zákona o odpadech (zákon 297/2009 Sb.), která stanovuje mnoho nových povinností pro výrobce či dovozce baterií a akumulátorů. Nabízíme jim proto, že za ně převezmeme veškeré zákonné povinnosti jejich zpětného odběru,“ uvedl Petr Kubernát, ředitel marketingu REMA Systém, a.s.

REMA Battery nechce vstupovat do konkurenčního boje s dosud jediným (monopolním) systémem sběru baterií v ČR, který zajišťuje Ecobat. „Nám jde především o nabídku komplexní služby v oboru elektroodpadů. Spojení odběru vysloužilých elektrospotřebičů a baterií pod 'křídly' REMA je pro většinu subjektů velmi zajímavé. Navíc na trhu v ČR nikdo v takové šíři nic podobného

nenabízí. I proto jdeme tímto směrem,“ dodal Kubernát. Ministerstvo životního prostředí ČR schválilo žádost společnosti týkající se zpětného odběru baterií 15. 12. 2009. REMA Battery plánuje, že během prvního roku osloví asi 1000 výrobců/dovozců a v roce 2010 chce zpětně odebrat minimálně 20 % z hmotnosti baterií, které byly uvedeny na trh jejich klienty v roce předchozím.

Při zpětném odběru zavádí REMA Battery zjednodušený princip. Zájemce nemusí platit roční ani paušální poplatek. Každý kus baterie či akumulátoru je v souladu se zákonem zpoplatněn recyklačním příspěvkem, který bude vyfakturován. Účastníci systému tak uhradí poplatky pouze za skutečný počet baterií, uvedených na zdejší trh. Po dohodě s výrobcem či dovozcem baterií se zřídí sběrné místo (tzv. místo zpětného odběru). Může se jím stát firma, prodejna, obec, škola nebo i jiná instituce. REMA Systém zde hodlá využít i synergických efektů stávajících míst pro zpětný odběr elektrospotřebičů. Více na www.remabattery.cz.

Speciální kotel na spalování biomasy

Energetická společnost Dalkia Česká republika zprovoznila v Krnově na Bruntálsku kotel na spalování pouze biomasy. Zařízení převezme v krnovské teplárně téměř polovinu dosavadní roční výroby tepla a elektřiny. Výrazně tím sníží množství vypouštěných emisí, řekl mluvčí společnosti Milan Wagner. Výši investic do speciálního zařízení nesdělil. Ve svém krnovském závodě spaluje Dalkia ČR biomasu už šest let s černým uhlím; v novém kotli s výkonem 35 tun páry za hodinu ji může spalovat bez přidání jiného paliva. Kromě dřevní štěpky, kůry a pilin se mohou v kotli spalovat i různé druhy šrotu či šťovík utešau vykupovaný od zemědělců. Při zkušebním spalování firma použila také peletizované odpady z výroby cukru a biolihi. „Už během zkoušek kotel prokázal výrazně nižší produkované množství například oxidu uhličitého, než stanovuje zákon,“ dodal Wagner. Kotel vyrobila pro Dalkii ČR První brněnská strojírna (PBS). „Biokotel v Krnově je výsledkem výzkumu a vývoje, který provádíme od roku 2002. Použili jsme také zkušenosti z projektů realizovaných v Německu,“ dodal generální ředitel PBS Vladimír Koudelka.

Krátko

Kodaňská konference neúspěšná

Kodaňská konference, která měla světu vytyčit cestu k boji proti změnám klimatu, skončila podle EU výrazným neúspěchem. Z takřka dvoutýdenní konference OSN o klimatu v prosinci v dánské metropoli vzešla pouze slabá a málo konkrétní dohoda. Závěrečný text oslabuje mj. i to, že nestanoví limity pro snížení emisí skleníkových plynů. Pro všechny země by ale mělo platit, že růst teploty na planetě nepřekročí dva stupně v porovnání s předindustriální érou. K příčinám neúspěchu kodaňského setkání kromě jiného patří to, že velcí znečišťovatelé jako Čína odmítali přijmout potřebné závazky.

Miliarda pro státní ekologické firmy

Vláda souhlasila s návrhem MPO použít 1 mld. Kč z privatizačního fondu na kritickou finanční situaci státních podniků, které zabezpečují zahazování následků hornické činnosti a odstraňování ekologických škod. Příjemcem peněz bude státní firma Diamo. Finance jsou určeny především k zahazování následků po těžbě uranu v Ralsku.

Čištění vody nanovláknny

Liberecké Elmarco začalo spolupracovat s Národní univerzitou v Singapuru na vývoji nových nanovláknenných materiálů pro průmyslové použití v oblasti úpravy odpadních vod, zdraví, energie a životního prostředí. Jedním z hlavních směrů spolupráce je vývoj zařízení na filtraci vody s využitím nanovláknenných membrán. Mělo by to vyřešit problémy s pitnou vodou v zemích, kde jsou zdroje vody kontaminovány.

Rtuť ve Spolchemii do roku 2013?

Ústecká Spolchemie bude moci používat rtuť pravděpodobně až do roku 2013, o jeden rok déle, než jí stanovuje současné integrované povolení na výrobu z roku 2006. Podle něj by s používáním rtuti měla skončit v roce 2012, loni ale požádala ústecký krajský úřad o prodloužení lhůty o tři roky. Konečné slovo bude mít krajský úřad, před vydáním verdiktu nechtějí Spolchemie ani kraj situaci blíže komentovat. Podle mluvčího Ústeckého kraje Zdeňka Rytíře zatím není nic jisté, konečné rozhodnutí by měl úřad vydat do deseti dnů.

ČR podepsala statut IRENA

Česká republika podepsala statut Mezinárodní agentury pro obnovitelnou energii (IRENA), jejímž hlavním posláním je podporovat využívání obnovitelných energetických zdrojů. Za stát dokument v Berlíně stvrdil český velvyslanec v Německu Rudolf Jindrák. Se členstvím Česka v agentuře loni v listopadu

(Pokračování na stránce 3)

Ekologie

Úředníci možná budou moci kontrolovat, čím lidé topí

Úředníci možná budou moci přímo v bytech kontrolovat, čím lidé topí. Návrh novely zákona o ochraně ovzduší, který by pravomoc radnicím dal, předložil sněmovně Moravskoslezský kraj. Argumentuje tím, že lidé spalují i odpady a znečišťují ovzduší. Současný stav, kdy se zákon vztahuje jen na firmy a podnikatele, je podle zástupců kraje neudržitelný. „Kvalita ovzduší se v posledních letech nelepší, a to zejména z pohledu jemných prachových částic,“ uvedli předkladatelé v důvodové zprávě. Ovzduší je znečištěno podle nich stále stejně navzdory tomu, že velké podniky dávají značné částky do šetrnějšího vytápění. Proto je nutné, aby úředníci mohli kontrolovat i kotle v bytech a v případě nutnosti nařizovat nápravu stavu a dávat pokuty, tvrdí kraj. Úředníci by podle předlohy mohli do bytu přijít na základě ohlá-

šení o zahájení kontroly. Posoudili by, a to i na základě prohlídky popela, čím lidé topí. „Prvním důkazem, že nebylo spalováno palivo schválené výrobcem spalovacího zařízení, bude přítomnost hřebíků, šroubů, zbytků plastů, lepenek a podobně,“ podotkli autoři novely. Lidé si budou muset nechat dělat jednou za dva roky měření účinnosti spalování a množství vypouštěných látek a kontrolu komínů. Povinnost by se týkala kotlů na pevná paliva od výkonu 15 kilowattů a kotlů na plyná a kapalná paliva od 11 kilowattů. Jedno měření stojí kolem tisícikoruny. Předkladatelé jsou přesvědčeni o tom, že jejich předloha neporušuje ústavní právo na nedotknutelnost obydli. Poukazují na to, že výjimky může dovolit zákon, pokud je to nutné pro ochranu života nebo zdraví lidí a ochranu práv druhých.

Nejprodávanější v Japonsku poprvé hybridní vůz

Nejprodávanějším vozem v Japonsku se loni stala Toyota Prius. Je to poprvé, kdy první příčku v prodejnosti obsadil hybridní vůz. Podle Japonské asociace prodejců aut se loni prodalo 208 876 vozů Prius, což představuje ve srovnání s rokem 2008 téměř trojnásobný růst.

Toyota je největším výrobcem automobilů na světě. Vítězství hybridního automobilu, který kombinuje benzinový a elektrický motor, potvrzuje, že mezi spotřebiteli roste zájem o vozy, které jsou přátelštější k životnímu prostředí. Hybridní vozy se na celkovém prodeji aut v Japonsku podílejí zhruba 10 %. To je mnohem více než na ostatních trzích, kde sice tyto vozy poutají pozornost, avšak zatím mají jen relativně malé prodeje. Podle odhadů výzkum-

né společnosti Green Car Congress se hybridní vozy na celkovém prodeji nových aut v USA podílejí zhruba 2,8 %. Další příčky v prodeji vozů v Japonsku patří modelu Fit automobilky Honda Motor a dalšímu modelu Toyoty, Vitz. Ty sice nejsou hybridní, ale patří mezi malé a úspěšné vozy, jejichž prodej se snaží vláda podpořit tzv. šrotovným a dalšími pobídkami.

Druhým nejprodávanějším hybridním vozem byla Honda Insight s 93 283 vozy. V celkovém prodeji ji patřilo páté místo. Toyota uvedla Prius na trh v roce 1997 a dnes se prodává již třetí generace vozu. Model je nejlépe prodáváným hybridním vozem na světě. Od počátku jeho uvedení na trh se již prodalo 1,6 milionu vozů.

Soutěž o nejzajímavější elektromobil

Desítky týmů složených ze studentů nebo odborníků se může přihlásit do soutěže o nejzajímavější elektromobil. Do června mají postavit dvoustopé vozidlo, které bude pohánět baterie dobíjená z elektrické zásuvky. Vítězný tým vyhraje 1 mil. Kč. Podle pravidel soutěže musí elektromobil jezdit minimálně 2 hodiny bez dodatečného nabití se zátěží 1 nebo 2 dospělých osob a zároveň dosáhnout minimální rychlosti 30 km/h. Odborná porota bude brát zvláštní zřetel na použití recyklovatelných a levných materiálů. Hodnotit bude rovněž inovaci a originalitu v oblasti technolo-

gické jednoduchosti řešení konstrukce či pohonu. Druhou částí soutěže je technický popis originálního nápadu v oblasti výroby nebo infrastruktury elektromobilů. V tomto případě vybere porota tři vítěze, z nichž každý dostane 100 tisíc Kč.

Uzávěrka soutěže je 10. června. Organizuje ji občanské sdružení Future Age, které se zaměřuje na podporu alternativního pohonu nebo jiných zdrojů energie. Soutěž a informační portál www.electrimotion.cz, kam se zájemci o soutěž mohou hlásit, podporuje ČEZ, CzechInvest, AŽD Praha, Ekobus a ministerstvo dopravy.

(Pokračování ze stránky 2)

souhlasila vláda, ratifikovat ho ještě musí parlament a podepsat prezident republiky. Za členství České republiky v uskupení IRENA odpovídá ministerstvo průmyslu, konzultace povede s ministerstvy zahraničí, životního prostředí a zemědělství. Roční náklady spojené s českým členstvím představují asi 60 tisíc dolarů (asi 1,1 mil. Kč). Podpora využívání všech forem obnovitelné energie má přispívat k dosažení udržitelného rozvoje.

Na zateplení budov další 3 miliardy

Na zateplování veřejných budov jsou připraveny další 3 mld. Kč. Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí vyhlásily novou výzvu pro podávání žádostí o podporu z Operačního programu Životní prostředí. Žadatelé o dotace se v páté výzvě mohou hlásit od 1. února. Příjem žádostí bude ukončen, pokud objem požadované dotace z Evropské unie dosáhne u písemně dodaných žádostí 1,5násobek určených peněz, tedy 4,4 mld. Kč.

Spor o okruh kolem Prahy

Nejvyšší správní soud v Brně částečně zrušil změnu pražského územního plánu, který se týká okruhu kolem Prahy v úseku mezi Ruzyní a Březiněvsi. Informoval o tom starosta městské části Praha-Suchbát Petr Hejl, který dlouhodobě proti okruhu ve zvažované podobě bojuje. Pražský magistrát rozhodnutí ale považuje za úspěch, podle něj může i nadále pokračovat proces územního řízení týkající se této části okruhu. Změna byla už v říjnu 2008 soudem zrušena. Mluvčí Nejvyššího správního soudu v Brně František Emmert sdělil, že soud odmítl veškeré změny na trase pražského okruhu mezi Ruzyní a Březiněvsi. „Jednalo se o změny tvaru mimoúrovňových křižovatek, zkrácení přivaděče Rybářka, rozšíření komunikace,“ uvedl. Podle něj bylo důvodem nedostatečné posouzení změny územního plánu z hlediska vlivů na životní prostředí.

Nesprávné drcení azbestu

Česká inspekce životního prostředí uložila podnikateli z Babic na Zlínsku milionovou pokutu za nesprávné nakládání s azbestovým odpadem ve Snovídkách na Vyškovsku. Podnikatel drtil azbestocementovou střešní krytinu v tamním areálu bývalého zemědělského družstva, i když k nakládání s tímto nebezpečným odpadem neměl povolení. Celkem bylo v březnu 2008 rozdroveno ve Snovídkách 2377 tun stavebních odpadů, z toho 1432 tun recyklátu obsahovalo azbest. Pro drcení střešní krytiny měl mít podnikatel povolení krajského úřadu. Ze 1432 rozdroceného azbestu bylo přes 400 tun předáno na skládku nebezpečných odpadů. Dalších 1000 tun bylo odvezeno do areálu Letošov společnosti Agronet Nesovice. Inspektoři tento odpad evidují a v budoucnu zkontrolují, zda byl ekologicky zlikvidován, jak to požaduje zákon.

WWF: EU se nepodařilo zastavit vymírání zvířat

Členské země Evropské unie nedosáhly podle Světového fondu na ochranu přírody (WWF) svého společného cíle a nezastavily do roku 2010 úbytek živočišných a rostlinných druhů. Vyplývá to z celosvětové bilance loňského roku. Její výsledky WWF zveřejnil ve Frankfurtu nad Mohanem. Největší ztráty zažili loni tygr, lední medvěd a nosorožec. Naději naopak mají labť bobří, rysové a leopardi. „Pro některé druhy sice svítla naděje, ale masové vymírání v říši zvířat a rostlin pokračovalo i v roce 2009,“ uvedl expert WWF Volker Homes. Podle něj za mizení živočišných a rostlinných druhů z planety může ničení jejich přirozeného prostředí, klimatické změny, přibývající pytláctví a zneužívání přírody člověkem.

Podle aktuálních odhadů WWF žije ve volné přírodě kolem 3200 tygrů. Jihočínský tygr, kterých před deseti lety bylo na planetě asi 30, mohl ale už vymřít. Dramatický úbytek těchto kočkovitých šelem mají na svědomí pytláci.

Ilegální obchod s kostmi, kožešinou a zuby těchto zvířat, které se mj. používají v tradiční asijské medicíně. „Pokud nenastane v boji proti pytláctví nějaký zlom, bude tygr brzy existovat už jen v zoo,“ uvedl Homes. Životní prostor ledních medvědů zas proměňují klimatické změny. Odehrávají se tak razantním tempem, že zvířata nemají dost času se jim přizpůsobit, varoval WWF. Osm populací ledních medvědů se tak letos zmenšilo. K ojedinělým savcům na světě patří i vietnamský poddruh ohroženého nosorožce jávského. Posledních osm zvířat je podle WWF akutně ohroženo výstavbou u národního parku Cat Tien.

V Bavorském lese a v pohorí Harz se naopak dařilo rysům. Na planetě žije také asi 35 amurských leopardů. Na ruském Dálném východě lovci pozorovali jednu samici se třemi mláďaty. Podle WWF je stabilní také populace labského bobra. Díky projektu v Německu, jehož cílem je obnova tamních nivních oblastí, se bobrům zvětšuje životní prostor.

Vědci prozkoumají vztah prostředí a nemocí

Vědci v Brně budou zkoumat, jak souvisí čistota životního prostředí s nemocností obyvatelstva. Na záměr získala Masarykova univerzita 636 mil. Kč z evropských fondů. Za peníze postaví nový pavilon, vybaví ho přístroji a v prvních letech jeho práce zaplatí i odborníky. V chystaném centru CETOCOEN by jich mělo pracovat 50. Část se jich už výzkumu v Brně věnuje, univerzita chce ale lákat další, zejména umožnit návrat českým expertům ze zahraničí.

V ČR existuje mnoho průzkumů i souborů dat jak o nemoci, tak o životním prostředí. Dosud se však na ně málo hledělo ve vzájemných vazbách. V Brně na propojování obou sfér experti začali pracovat, zpřístupnili např. stránky www.svod.cz, kde si každý může najít informace o rozšíření zhoubných nádorů. Nový projekt má práci rozšířit a prohloubit.

Podle ředitele Institutu biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity Ladislava Duška má např. odpovědět na otázku, zda životní prostředí zvyšuje onkologickou nemocnost v Plzeňském kraji. Jen rakovinou tlustého střeva a konečníku nebo ledviny tam onemocní výrazně víc lidí než v jiných krajích.

Vědci se v novém centru budou zabývat i toxickými látkami a jejich působením. Věnovat se budou i starým ekologickým zátěžím. Podle ředitele výzkumného centra RECETOX Ivana Holoubka budou zjišťovat např. to, proč mají

české ženy v mateřském mléku stále nejvíce polychlorovaných bifenylů z celé Evropy.

Podle Holoubka by informace, které vědci získají, využily podniky. Podle doporučení odborníků by mohly upravit svou práci, aby méně škodlivin unikalo do prostředí i míst, kde lidé pracují. Data jsou podle něj důležitá i pro státní správu a samosprávu, která rozhoduje nejen o rozvoji, ale i starých ekologických zátěžích. „Jsou to všechno jacísi duši minulosti. Je tady něco, co jsme před lety používali a nevěděli jsme, jaké to může mít dopady. Teď na to stojí stovky miliard, abychom se toho zbavili,“ uvedl.

Otevření nové budovy plánují vědci na leden 2012. Masarykova univerzita tak bude jednou ze čtyř brněnských výzkumných institucí, která využila peníze na budování regionálních center aplikovaného výzkumu z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace. Dotace získaly ještě Výzkumný ústav veterinárního lékařství, Ústav přístrojové techniky Akademie věd a Vysoké učení technické. Technika zbuduje a vybaví přístroji centrum NETME, kde se budou vyvíjet nové materiály a postupy pro komerční sféru. V nových laboratořích Akademie věd budou vědci zkoumat postupy v konstrukci přístrojů a rozvíjet diagnostické metody medicíny. Výzkumný ústav veterinárního lékařství zřídí nové centrum veterinární medicíny.

Továrna na elektromobily Volt

Největší americká automobilka General Motors hodlá investovat 336 mil. dolarů (asi 5,8 mld. Kč) do továrny, která začne vyrábět elektromobily Chevrolet Volt. Volt bude vybaven elektromotorem a baterií, která vystačí na ujetí zhruba 65 km. Bude mít ale i malý spalovací motor, který bude po vybití baterie vyrábět elektrinu pro další jízdu. Baterie automobilu Volt se bude nabíjet z běžné elektrické sítě.

Růst spotřeby biopotravin zpomalil

Růst tuzemské spotřeby biopotravin loni výrazně zpomalil z předloňských 40 % na loňských maximálně 5 %. Češi za biopotravinu v roce 2009 utratili dosud rekordních 1,8 mld. Kč. Na celkové spotřebě potravin se podílely necelým procentem.

Nová ekologická daň do července

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy slíbil do letošního července prosadit novou ekologickou daň, kterou zamítla před koncem loňského roku ústavní rada. Sdělit to mluvčí vlády Luc Chatel. Daň ve výši 17 eur (zhruba 446 Kč) za tunu CO₂ vypouštěného do ovzduší měla být uvalena na obyvatele a některé firmy ve Francii od 1. ledna. Vláda hodlá už 20. ledna předložit nový návrh podoby daně, který výtky ústavní rady zohlední. Poté musí dokument, který se stane dodatkem rozpočtového zákona na letošní rok, projít znovu celou parlamentní procedurou. Daň by pak měla platit od 1. července. Podle ústavní rady norma obsahovala příliš výjimek, které šly proti duchu opatření, jímž je boj proti globálnímu oteplování. Fakticky by se daň dotkla ani ne poloviny všech vypouštěných plynů se skleníkovým efektem, neboť by se platilo jen za ekologicky náročné topení a pohonné hmoty.

Ekofarmáře kontroluje státní ústav

Ekologické zemědělce bude od letošního roku kontrolovat i Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ). Až dosud nad nimi dohlížely pouze tři soukromé kontrolní subjekty. Kontroloři ÚKZÚZ zkontrolují během roku zhruba 5 % ekozemědělců, tedy asi 130 subjektů. „Od zapojení státního kontrolního orgánu očekáváme zejména zvýšení transparentnosti kontrol a možnost rychleji reagovat na případná klamání spotřebitele či neoprávněná čerpání dotačních prostředků,“ uvedl ministr zemědělství Jakub Šebesta. Ústav bude provádět tzv. úřední kontroly a současně zajišťovat kontrolu plnění podmínek pro vyplácení dotací, kterou dosud prováděly jen soukromé kontrolní subjekty. Ty budou dál kontrolovat činnosti spojené s vydáváním osvědčení o původu bioproduktů.